



KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 24.3.2009
KOM(2009) 140 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**SPRÁVA O POKROKU ZA ROK 2008 TÝKAJÚCA SA JEDNOTNÉHO
EURÓPSKEHO TRHU ELEKTRONICKÝCH KOMUNIKÁCIÍ (14. SPRÁVA)**

{SEK(2009) 376}

1. ÚVOD

Odvetvie elektronických komunikácií v EÚ naďalej prináša používateľom a spotrebiteľom významné výhody. Krajiny EÚ sú svetovými lídrami v oblasti záujmu o širokopásmové pripojenie, dochádza k rýchlemu rastu mobilného internetu, ceny väčšiny služieb naďalej klesajú a spotrebiteľia v čoraz väčšej miere využívajú balíky služieb. Aj keď toto odvetvie nie je voči súčasnej hospodárskej kríze¹ imúnne, určitú odolnosť mu zabezpečujú relatívne silné hotovostné toky v dôsledku hlavného charakteru základných telekomunikačných služieb, ktoré sa čoraz častejšie ponúkajú za paušálne sadzby, ako aj relatívne nízke miery zadlženia. Príjmy sa neustále zvyšujú a v reálnom vyjadrení sa toto odvetvie rozvíja rýchlejšie ako hospodárstvo. Vzhľadom na stále náročnejšie prostredie je však nevyhnutné, aby sa prijal regulačný prístup na posilnenie predvídateľnosti a istoty a vytvorenie rovnocenných podmienok v rámci jednotného trhu EÚ.

Napriek prínosom pre spotrebiteľa, neúčinné a nejednotné uplatňovanie nariadenia stále bráni využitiu plného potenciálu konkurencieschopného trhu s telekomunikáciami. Napríklad, postupy v oblasti prístupu ďalšej generácie (Next Generation Access, NGA) sú nejednotné a metódy regulácie na stanovenie terminačných poplatkov v mobilných sieťach sa naďalej líšia. V súvislosti s takýmito vznikajúcimi a existujúcimi problémami v oblasti regulácie je nevyhnutné, aby sa na zvýšenie istoty a zabezpečenie väčších možností pre spotrebiteľov a podniky výhodne využívať posilnený a konkurencieschopnejší jednotný trh vytvoril súdržnejší prístup.

Súčasťou úsilia o zabezpečenie účinnej a jednotnej regulácie je príprava konečnej verzie odporúčania Komisie týkajúceho sa regulačného prístupu k terminačným poplatkom v pevných a mobilných sieťach, ako aj príprava odporúčania týkajúceho sa regulovaného prístupu ku sieťam NGA.

Cieľom návrhov Komisie² na reformu regulačného rámca EÚ je vo všeobecnosti posilniť postavenie spotrebiteľov, podporiť skutočnú hospodársku súťaž a odstrániť štrukturálne prekážky, ktoré stále bránia rozvoju vnútorného trhu. O týchto návrhoch v súčasnosti rokuje Európsky parlament a Rada.

V tomto oznámení sa uvádzajú informácie o vývoji v rámci odvetvia elektronických komunikácií dosiahnutom v roku 2008³.

2. VÝVOJ TRHU

V roku 2008 odvetvie telekomunikácií v EÚ naďalej rástlo na úrovni 1,3 %⁴ v reálnom vyjadrení, čo je porovnateľné s 1 % reálnym rastom HDP pre celkové hospodárstvo. Súčasnému výraznému zhoršeniu hospodárskeho prostredia odoláva toto odvetvie relatívne lepšie ako ďalšie odvetvia a to vďaka stabilite hotovostného toku väčšiny prevádzkovateľov. Avšak, podobne ako zvyšok hospodárstva, aj toto odvetvie čelí v súčasnosti problémom v oblasti získavania úverov, čo nevyhnutne ovplyvní jeho schopnosť investovať.

Ceny väčšiny štandardných telekomunikačných služieb naďalej klesali a odvetvie elektronických komunikácií malo naďalej tlmiaci vplyv na infláciu. Priemerný európsky

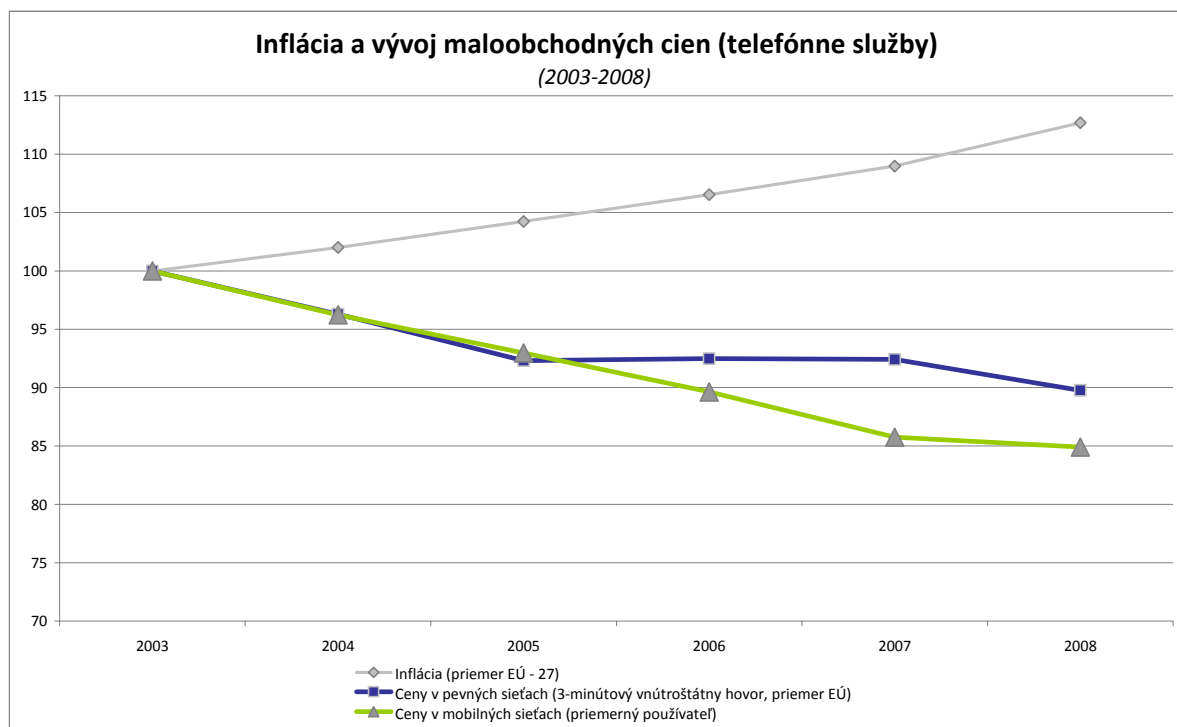
¹ Súčasná kríza je iná ako pokles v roku 2002, ktorý ovplyvnil predovšetkým odvetvie telekomunikácií.

² KOM(2007) 697 – 699.

³ Pokiaľ sa neuvádza inak, uvedená situácia je situácia k 31. decembru 2008 a trhové údaje sú údaje platné k 1. októbru 2008.

⁴ EITO november 2008.

spotrebiteľ elektronických komunikačných služieb bol na tom v roku 2008 celkovo lepšie ako rok predtým.



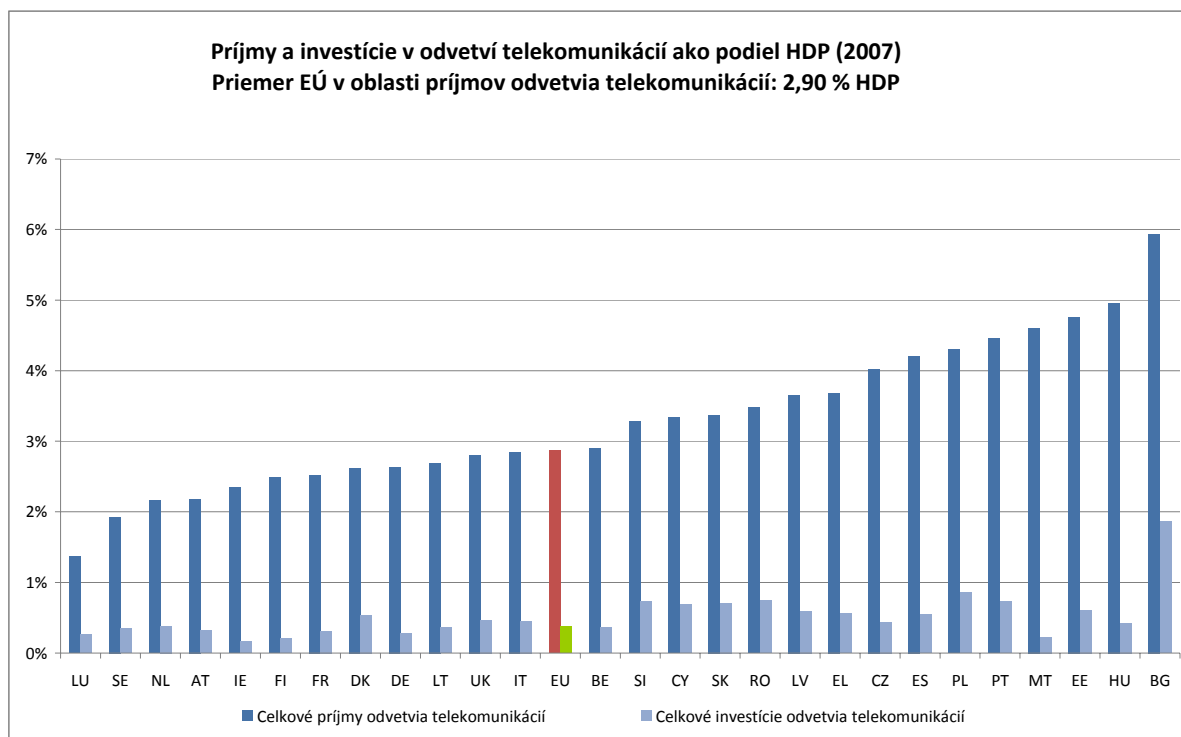
Spotrebiteľia mali takisto úžitok zo širšej dostupnosti nových služieb, ako je napr. mobilné a pevné širokopásmové pripojenie prostredníctvom optických vlákien, čím sa zvýšil potenciál hospodárskej súťaže sietí. Osobitne dôležitým prvkom v roku 2008 bol nárast v oblasti prenositeľnosti mobilného čísla a čísla pevnej telefónnej linky, ktorou sa uľahčuje zmena prevádzkovateľa, a ktorá je hlavným nástrojom rozvoja hospodárskej súťaže.

EÚ sa opatreniami v oblastiach, kde hospodárska súťaž nedokázala zabezpečiť nižšie ceny, takisto podieľala na týchto trendoch. Dobrým príkladom je nariadenie EÚ o roamingu⁵, ktorého výsledkom bolo zníženie cien roamingu približne o 60 %. Predpokladá sa, že v roku 2009 sa rozsah pôsobnosti nariadenia o roamingu, o ktorom sa v súčasnosti rokuje v Európskom parlamente a Rade, rozšíri o nadmerné ceny za sms správy a dátové roamingové služby.

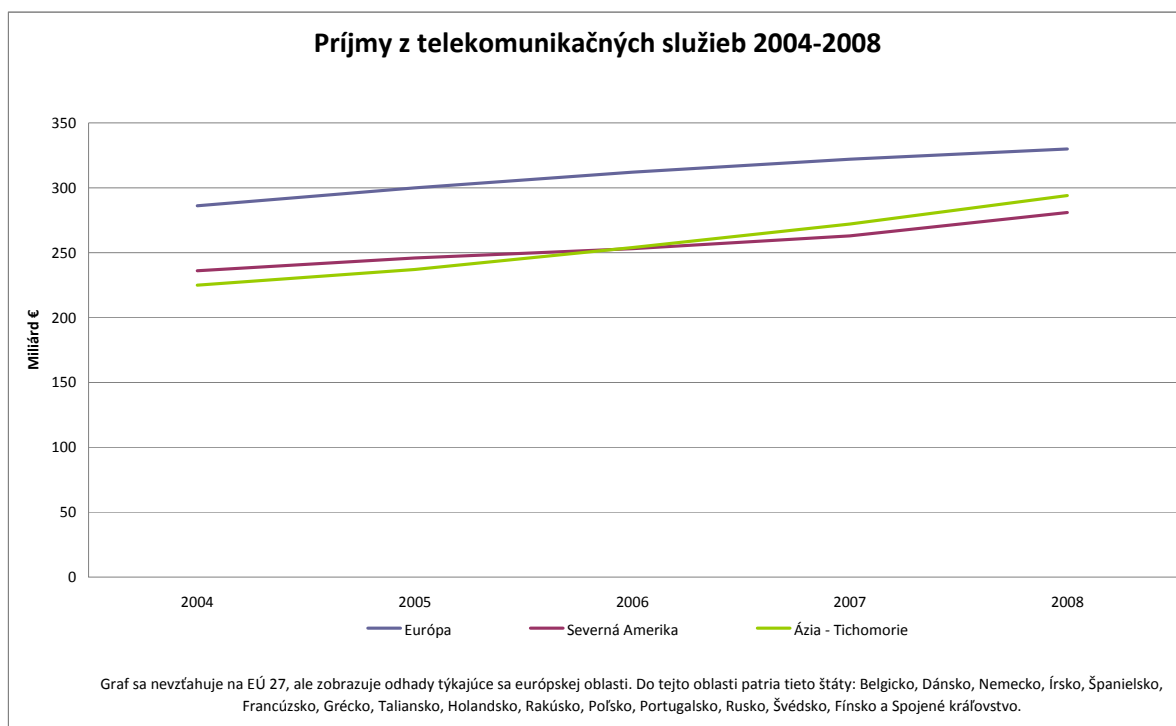
Investície a príjmy

V roku 2008 predstavovali príjmy odvetvia telekomunikácií viac ako 52 % príjmov celého odvetvia IKT. Z údajov za rok 2007, ktoré zhromaždili vnútroštátne regulačné orgány (VRO), vyplýva, že príjmy odvetvia telekomunikácií v EÚ dosiahli takmer 357 miliárd EUR, čo predstavuje 2,9 % HDP.

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/regulation/index_en.htm.



Údaje o investíciách v Holandsku a Spojenom kráľovstve pochádzajú z odhadov OECD.



V roku 2007 sa investície zvýšili o približne 1,5 %, čím sa tento rok stal šiestym rokom v rade, v ktorom bol zaznamenaný rast. Je pravdepodobné, že tento vývoj bude v roku 2008 pokračovať, aj keď miernejším tempom v dôsledku finančnej krízy⁶.

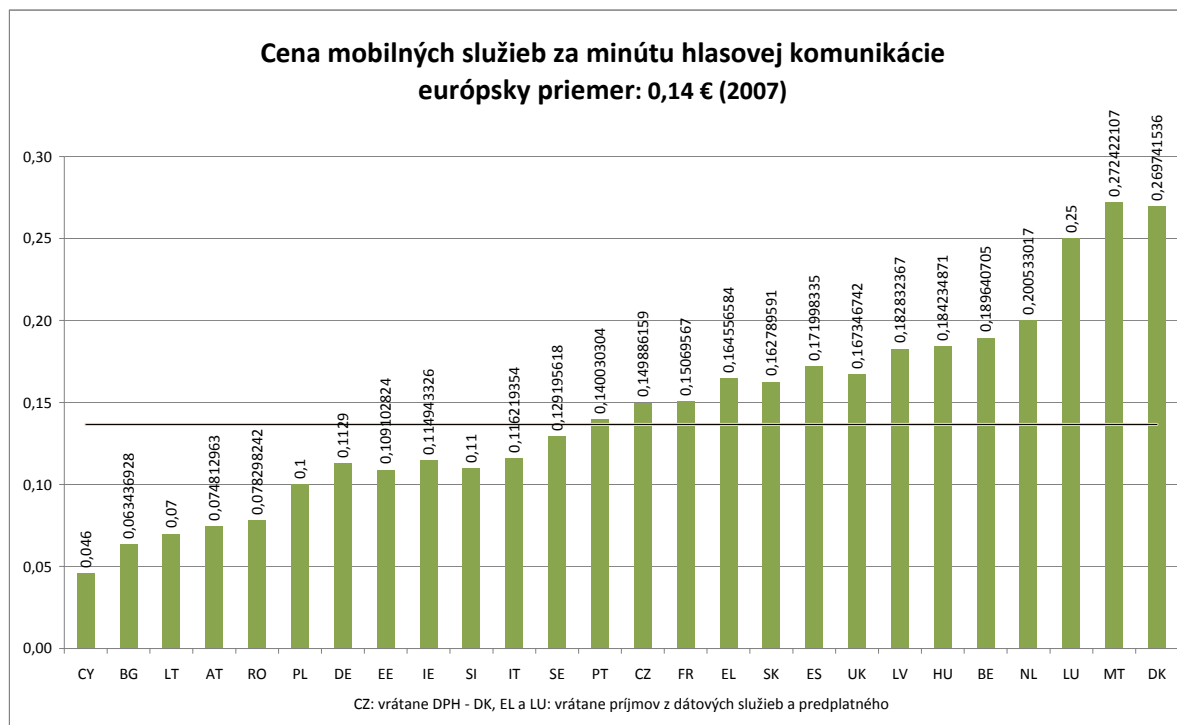
⁶ EITO november 2008.

Trhová kapitalizácia odvetvia telekomunikácií zaznamenala od začiatku roka 2008 pokles, ktorý však bol menej výrazný ako v ostatných odvetviach. Index Dow Jones SXP⁷, ktorý udáva výkonnosť celého odvetvia, poklesol o 20 %, v porovnaní s 25 % v prípade širšieho hospodárstva⁸.

Mobilné služby

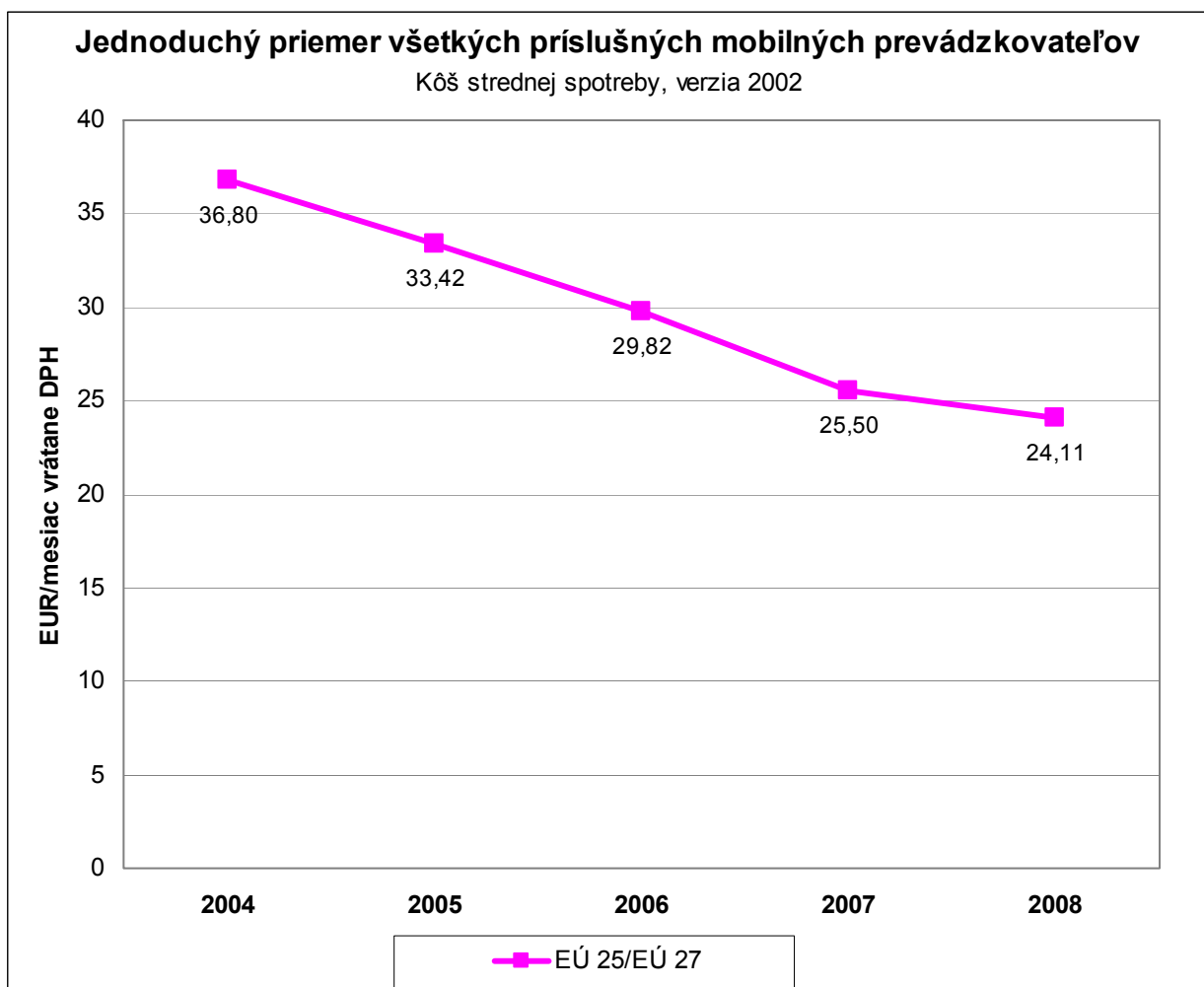
Trh s mobilnými službami je aj naďalej najdynamickejšou časťou odvetvia elektronických komunikácií vďaka narastajúcemu objemu telefónnych hovorov a zavedeniu mobilného širokopásmového pripojenia.

Vo všeobecnosti sa ceny mobilných služieb počas roka znižovali, predovšetkým v dôsledku poklesu cien mobilných hlasových služieb a SMS správ zasielaných v domácom štáte. Výsledné nižšie príjmy prevádzkovateľov však čiastočne kompenzovalo zvýšené množstvo ponúkaných tovarov a služieb. Z nasledujúceho grafu však vyplýva, že ceny sa v rámci celej EÚ stále do značnej miery líšia. Niektoré odlišnosti môžu byť odzrkadlením rozdielov v miestnych nákladoch a nákupnej sile, niektoré môžu byť výsledkom rozdielnych obchodných modelov a niektoré môžu vzniknúť v dôsledku konkurenčných podmienok. Tieto odlišnosti sú však vo všeobecnosti také veľké, že nemôžu byť spôsobené len týmito faktormi. Zdá sa, že regulačné rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi významnou mierou prispievajú k týmto odlišnostiam.



⁷ Telecoms index Dow Jones SXP (k 22. augustu 2008): pre jednotlivé zložky pozri prílohu.

⁸ Podľa Dow Jones 50 Stoxx Index.



Na účely uvedených grafov sa použili koše využívajúce metodiku OECD z roku 2002⁹.

Od roku 2004 klesli ceny mobilných telefónnych služieb (merané takzvanou „metodikou košov OECD“) o 34,5 % vo všetkých spotrebiteľských profiloch.

Mobilné internetové služby v súčasnosti predstavujú približne 3 % obratu odvetvia a je veľmi pravdepodobné, že sa budú aj naďalej rozvíjať. Narastajúci dopyt po mobilných širokopásmových službách je dôkazom toho, že je potrebné zabezpečiť koordinovanejší prístup k riadeniu zdrojov frekvenčného spektra na úrovni Spoločenstva, čo je kľúčovým cieľom návrhov Komisie na preskúmanie.

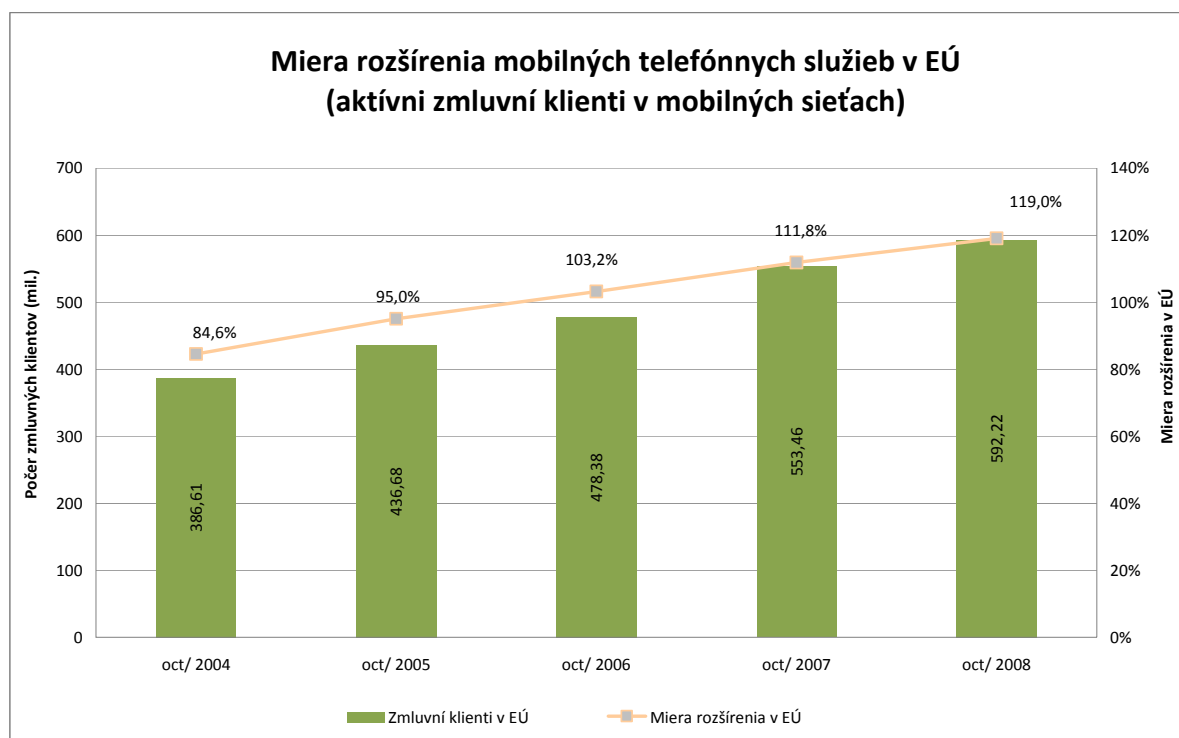
SMS správy predstavujú približne 11 % celkových príjmov mobilných prevádzkovateľov. Napriek tomu, že ceny za jednu SMS správu zostali na rovnakej úrovni, prevádzkovatelia využívajú „balíky“ SMS správ, ktoré môžu byť vzhľadom na jednu SMS správu veľmi lacné na vnútroštátnej úrovni a môžu dosiahnuť značné objemy. V minulom roku sa jasne ukázalo, že niektorí prevádzkovatelia začali ponúkať dátové služby prostredníctvom paušálnych sadziem za dátové služby. Príjmy z mobilných internetových služieb sú vyššie v Európe ako v Spojených štátoch.

Tieto vnútroštátne trendy sa však neodzrkadľujú v cenách za SMS roaming, a do určitej miery ani v cenách za dátové roamingové služby, ktoré aj naďalej neodôvodnene zostávajú na

⁹ Ďalšie podrobné informácie sa nachádzajú v prílohách.

vysokej úrovni v rámci celej EÚ. Z týchto dôvodov Komisia prijala návrhy na rozšírenie súčasného nariadenia o roamingu o takéto služby.

Priemerná miera rozšírenia mobilného pripojenia v EÚ, ktorá bola na veľmi vysokej úrovni už v minulom roku, aj naďalej rástla zo 112 % na 119 %¹⁰. Takisto sa zvyšuje používanie 3G služieb a odhaduje sa, že na konci roku 2008 bolo v EÚ približne 91,3 milióna používateľov (15,5 % z celkového počtu zmluvných klientov služieb mobilných prevádzkovateľov). Priemerný trhový podiel hlavných prevádzkovateľov sa znížil o približne 3 %, pričom počas posledných dvoch rokov bol na stabilnej úrovni.



Termináčné poplatky v mobilných sieťach

V dôsledku intervenčných opatrení vnútroštátnych regulačných orgánov (VRO) sa aj naďalej znižovali termináčné poplatky v mobilných sieťach. Sú však stále pomerne vysoké. V októbri 2008 dosahovala priemerná hodnota týchto sadziieb 8,55 eurocentov, čo v porovnaní s 9,67 centami v októbri 2007 predstavuje zníženie o 11,6 %. Naďalej však pretrvávajú obrovské rozdiely v jednotlivých sadzbách – od 2,10 centov na Cypre po 15,92 centov v Bulharsku.

Pevné hlasové služby

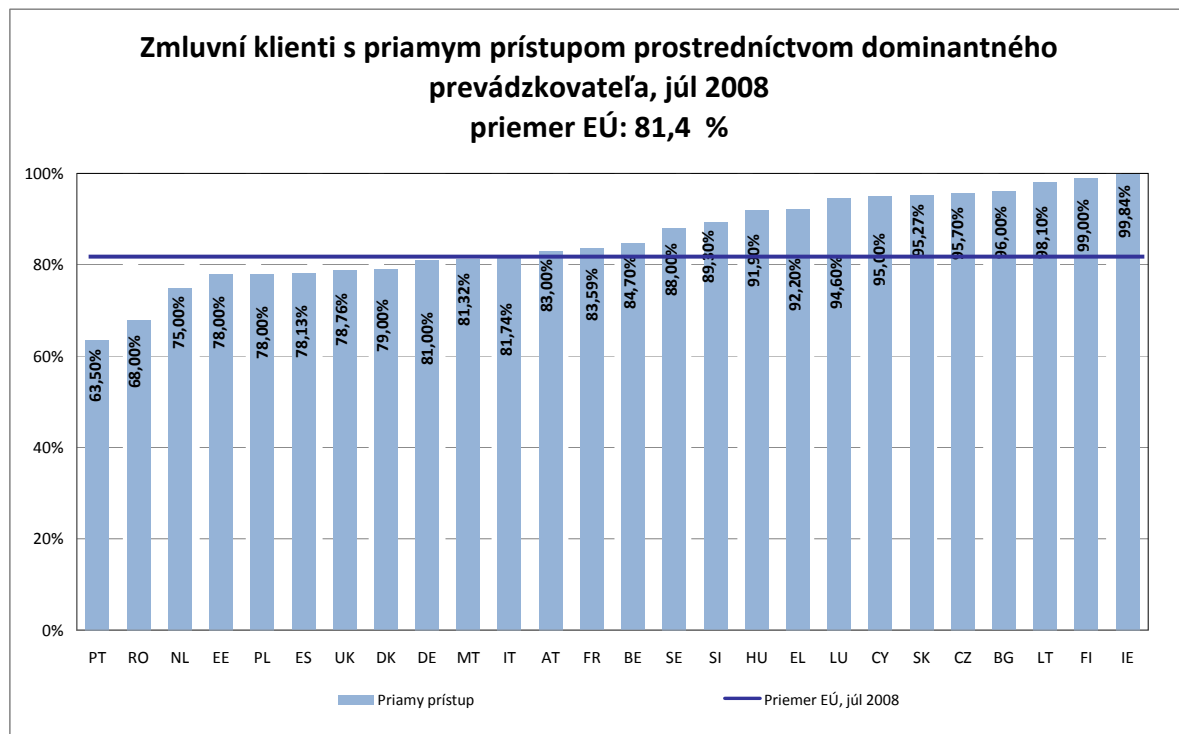
V roku 2008 pokračoval pokles tradičného trhu s pevnými hlasovými službami na úrovni 5 % príjmov, čo je porovnateľné so situáciou v roku 2007. Tento trend do značnej miery vysvetľuje náhrada služieb cez tradičné komutované telekomunikačné siete mobilnými a širokopásmovými službami (napr. širokopásmové hlasové služby).

Pevné trhové podiely dominantných prevádzkovateľov sa v priemere stabilizujú, aj keď v niektorých krajinách došlo k zvýšeniu podielu dominantného prevádzkovateľa. V oblasti priameho prístupu od alternatívnych prevádzkovateľov došlo k významnému nárastu: päť

¹⁰ Podľa údajov OECD bola v roku 2007 miera rozšírenia mobilného pripojenia 87 % v USA a 84 % v Japonsku.

percentuálnych bodov v období od júla 2007 do júla 2008 na úroveň 18,6 % zmluvných klientov.

Ceny sa vo všeobecnosti stabilizujú, aj keď v rámci určitých trhov s miestnymi hovormi došlo k ich zvýšeniu. Pokiaľ ide o trh prepojenia pevných sietí, veľkoobchodné ceny sa takisto stabilizujú.



VoIP a konvergencia

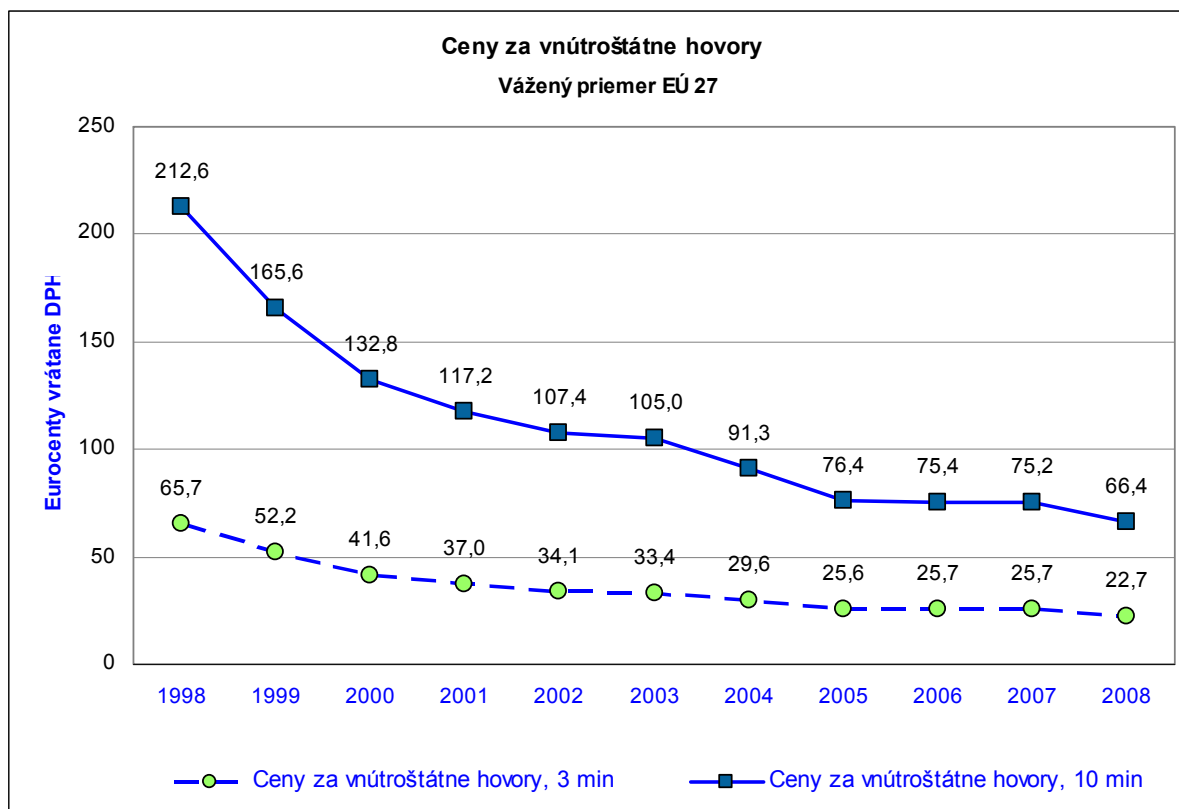
Prenos hlasu cez internetový protokol (Voice over Internet Protocol, VoIP) naďalej nahrádza tradičné pevné hlasové telefónne služby. Podiel na trhu s manažovanou telefóniou VoIP sa takmer zdvojnásobil na úroveň 8,33 % trhu EÚ.

V súčasnosti je 12,25 % obyvateľov EÚ zmluvnými klientmi balíkových ponúk, čo predstavuje nárast na úrovni 33,3 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom¹¹.

Tvorba cien

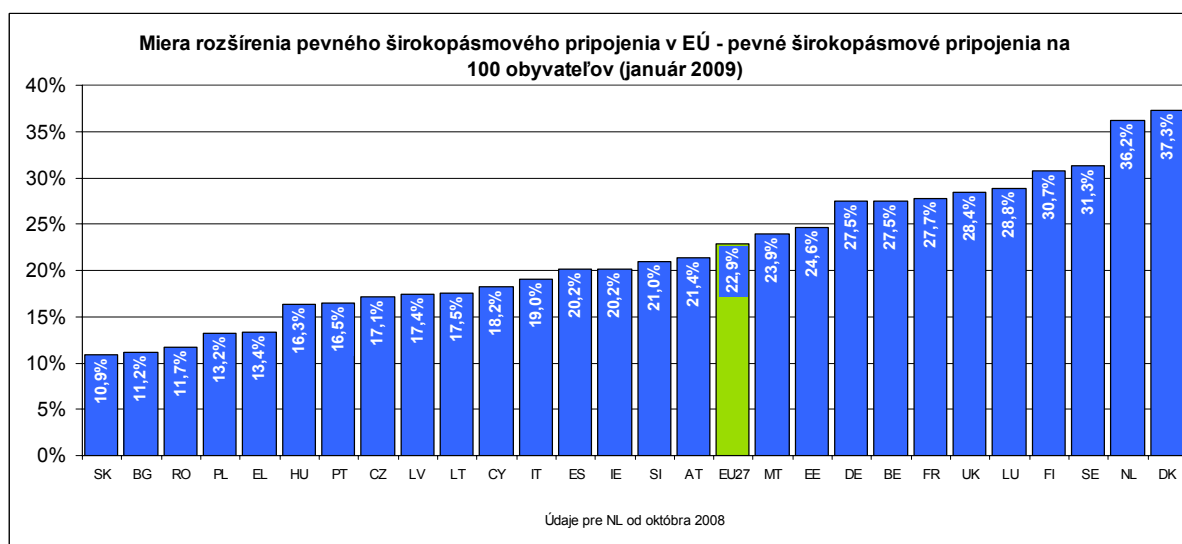
Ceny za trojminútové a desaťminútové vnútroštátne hovory sa počas roku znížili o 11,7 %, čo predstavuje najväčší pokles od roku 2004.

¹¹ Balíková ponuka je obchodná ponuka dvoch alebo viacerých služieb, ktoré sa predávajú ako jedna ponuka a ponúkajú za jednu cenu.

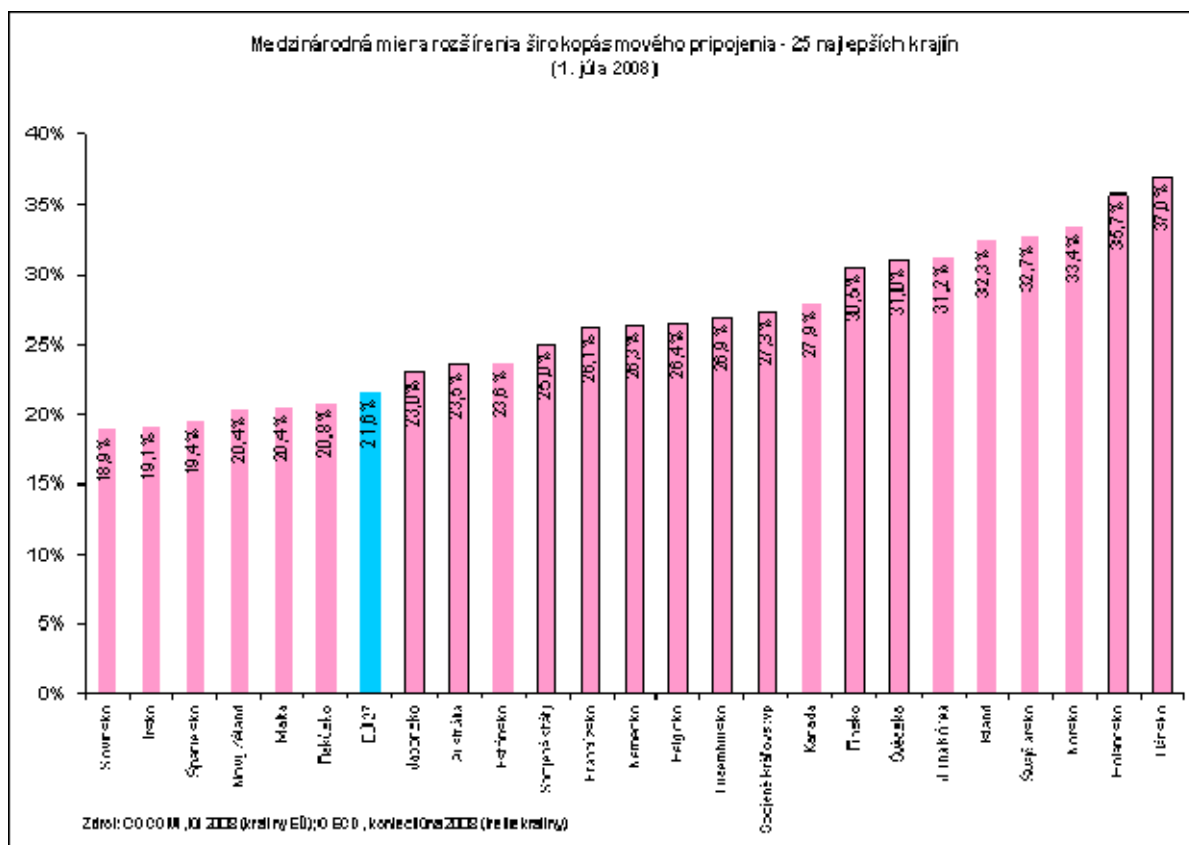


Širokopásmové pripojenie

V roku 2008 pokračovalo šírenie pevného širokopásmového pripojenia a celkovo bolo pridaných 14 miliónov nových pripojení, čím sa dosiahla priemerná miera rozšírenia pevného širokopásmového pripojenia v rámci EÚ na úrovni 22,9 %.



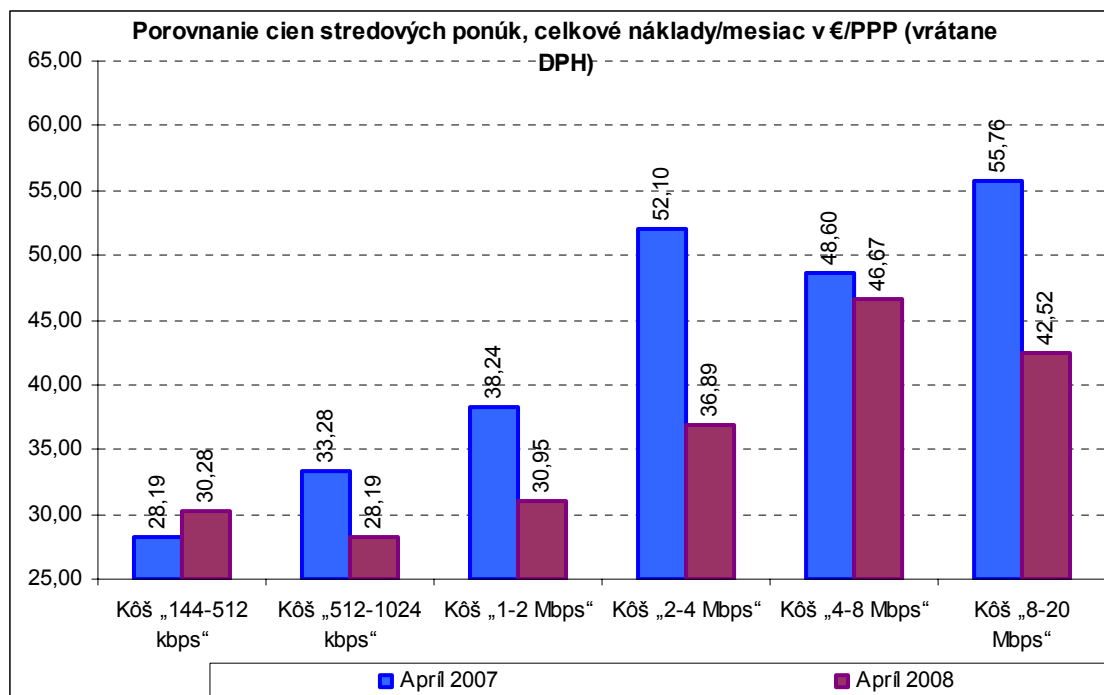
Vedúce krajiny EÚ sú aj naďalej svetovými lídrami v oblasti rozšírenia širokopásmového pripojenia. Deväť krajín EÚ momentálne predstihuje USA a EÚ dobieha Japonsko a Austráliu.



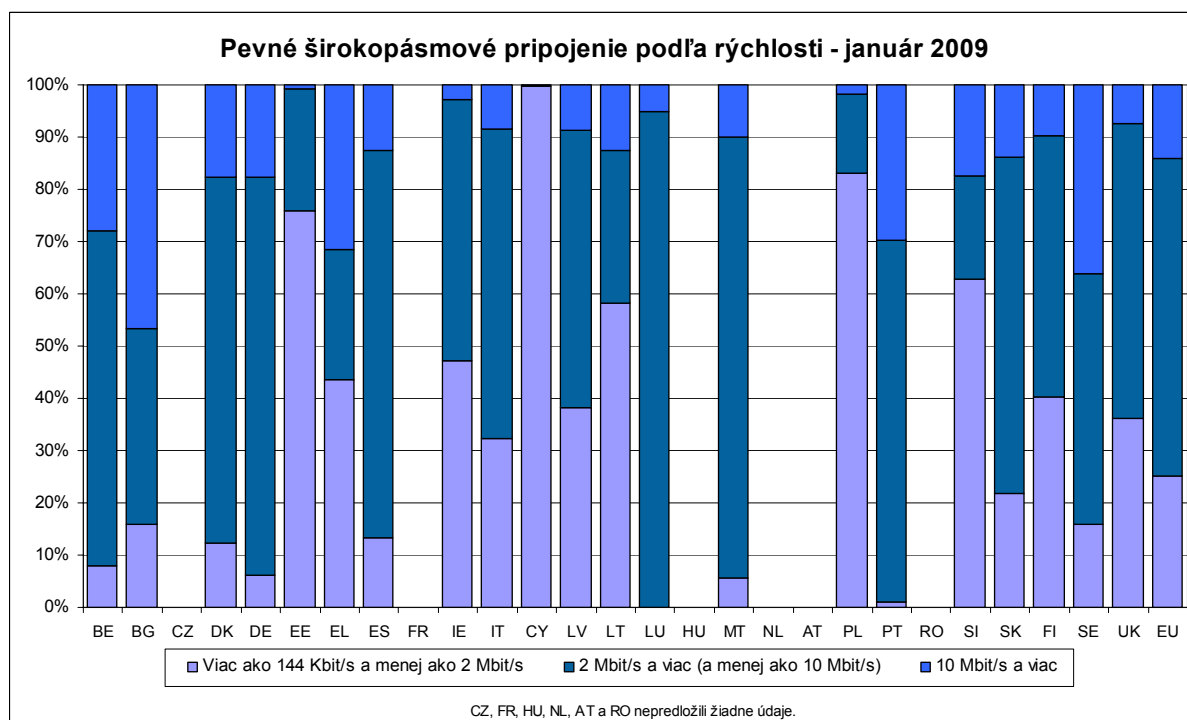
Rozdiely medzi európskymi krajinami s najlepšími a najhoršími výsledkami sa znižujú, aj keď sú ešte stále výrazné: 26,3 percentuálnych bodov medzi krajinou s najhorším výsledkom (Slovensko) a najlepším výsledkom (Dánsko).

V rámci EÚ zostáva DSL aj naďalej hlavnou širokopásmovou technológiou, začínajú sa však presadzovať aj alternatívne technológie (technológie optických vlákien a bezdrôtové technológie). Naďalej dochádza k vysokému rastu neviazaných produktov na báze účastníckych vedení na miestnej úrovni a v súčasnosti dosahuje úroveň 69,3 % všetkých DSL pripojení, ktoré využívajú alternatívni prevádzkovatelia. Veľkoobchodné ceny za poskytnutie prístupu sa znižujú. Komisia v rámci svojho odporúčania týkajúceho sa prístupu k sieťam novej generácie posúdi vplyvy takéhoto vývoja.

Ceny za širokopásmové pripojenie stále klesajú.

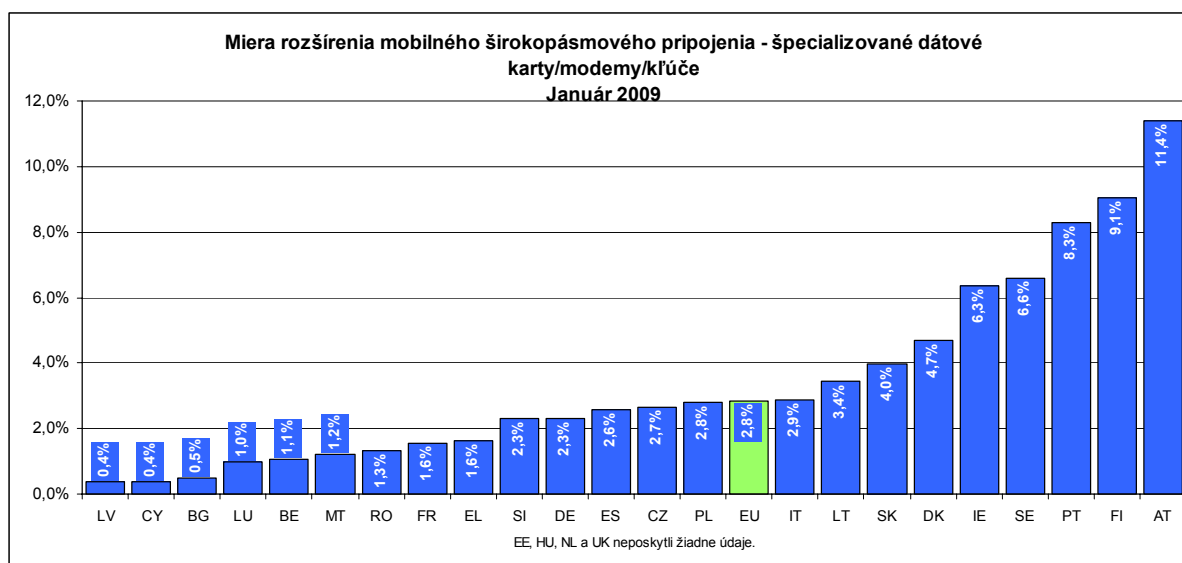


Tri štvrtiny širokopásmových pripojení v EÚ majú rýchlosť sťahovania 2 megabity za sekundu (Mbit/s) a viac, teda rýchlosť, ktorá podporuje napríklad televízne vysielanie cez internet.



Začína sa presadzovať aj mobilné širokopásmové pripojenie (priemerná miera rozšírenia 13 %). Počet mobilných širokopásmových pripojení, ktoré využívajú iba špecializované dátové karty/modemy/kľúče, je však výrazne nižší (miera rozšírenia 2,8 %). Mobilné širokopásmové pripojenie sa v mnohých krajinách stáva alternatívou k pevnému širokopásmovému pripojeniu, aj keď prenosové rýchlosti, ktoré ponúkajú mobilné

technológie, sú vo všeobecnosti nižšie ako prenosové rýchlosti dosiahnuté pri drôtových technológiách.



Politiky členských štátov usilujúce sa o prekonanie digitálnej priepasti sa začínajú vyplácať, je však nevyhnutné, aby sa prijali ďalšie opatrenia na zníženie rozdielov. Na konci roka 2007 malo prístup k DSL sietiam 93 % obyvateľov Európy, aj keď 30 % vidieckej populácie stále tento prístup nevyužíva¹².

3. REGULAČNÉ PROSTREDIE

Inštitucionálny rámec

Nezávislosť vnútroštátnych regulačných orgánov

Nevyhnutným predpokladom zabezpečenia spravodlivej a účinnej regulácie tohto odvetvia sú nezávislé vnútroštátne regulačné orgány (VRO). K ohrozeniu nezávislosti môže dôjsť predovšetkým tam, kde členské štáty naďalej ovládajú prevádzkovateľov. Komisia musela začať konanie o porušení proti Litve, Lotyšsku a Luxembursku, aby zabezpečila účinné oddelenie regulačných funkcií od vlastníckych/kontrolných funkcií. Prípád, ktorý sa týkal Luxemburska, bol uzavretý na začiatku roku 2009. Podmienky menovania alebo odvolania predsedu VRO viedli Komisiu k tomu, aby sa v prípade Poľska obrátila na Súdny dvor a začala konanie o porušení proti Rumunsku. Útvary Komisie takisto skúmajú podmienky, na základe ktorých bol prepustený predseda VRO na Slovensku. Komisia na základe účinného oddelenia regulačných funkcií od vlastníckych ukončila príslušné konanie o porušení proti Bulharsku.

Právomoci a zdroje VRO

Aj keď v niektorých členských štátoch sú zdroje aj naďalej príčinou určitých obáv, zdá sa, že vo väčšine prípadov majú VRO primerané právomoci na vykonávanie úloh ustanovených v regulačnom rámci. Komisia začala konanie o porušení proti Švédsku pre nedostatok príslušnej právomoci na riešenie sporov v oblasti prepojenia sietí.

¹² KOM(2008) 572 o rozsahu univerzálnej služby – Komisia začala diskusiu o budúcnosti univerzálnej služby s osobitným odkazom na širokopásmové služby.

Odvovania

Systematické odvolania a zdĺhavé postupy podkopávajú právnu istotu a účinnú realizáciu rámca v mnohých členských štátoch (napr. v Belgicku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a vo Švédsku). Snahy o riešenie týchto problémov sa naopak objavili v Grécku a Poľsku. Súdny dvor medzitým predložil objasnenie týkajúce sa typov podnikov alebo používateľov oprávnených na podanie odvolania proti rozhodnutiam VRO. V tejto súvislosti sa očakáva, že sa zvýši počet oprávnených subjektov v niektorých členských štátoch (napr. vo Švédsku) a posilní sa právna ochrana na základe zlepšenia postavenia konkurenčných subjektov.

Regulačné opatrenia

Analýza trhu

Výrazný pokrok sa dosiahol pri druhom kole analýzy trhu a v niektorých prípadoch sa začalo aj tretie kolo (napr. vo Fínsku, v Rakúsku a Maďarsku). Podľa nedávnych oznámení je v súčasnosti prvé kolo analýzy trhu ukončené vo všetkých členských štátoch, okrem Bulharska, Poľska a Rumunska.

Opravné prostriedky

Mnohé členské štáty nevykonávajú a nepresadzujú opravné prostriedky primeraným spôsobom alebo včas. Popri Spojenom kráľovstve aj niektoré ďalšie členské štáty zvážili možnosť, dokonca ju už aj začali realizovať, určitej formy oddelenia prevádzkovateľa s významným vplyvom na trhu. Vo Švédsku bol prijatý zákon, na základe ktorého môžu VRO so súhlasom Komisie v súvislosti s dominantným prevádzkovateľom nariadiť funkčné oddelenie.

Komisia na základe svojich skúseností v oblasti uplatňovania regulačného rámca bude aj naďalej podporovať VRO a spolupracovať s nimi s cieľom zvýšiť predvídateľnosť a posilniť istotu na trhu.

Ako sa uvádza v ďalšej časti textu, problematickou je aj naďalej nejednotnosť v oblasti prístupu k opravným opatreniam.

Širokopásmové pripojenie

Zatiaľ čo v niektorých krajinách (napr. Nemecko, Slovinsko, Španielsko) boli konečne sprístupnené niektoré produkty v oblasti prístupu, napr. bitový prúd alebo holé DSL, v iných (napr. Bulharsko, Slovensko, Maďarsko, Cyprus, Švédsko, Lotyšsko), problémy ako nedostatočná alebo oneskorená realizácia uložených opravných prostriedkov, nevhodné technické alebo hospodárske podmienky pre dostupné produkty v oblasti prístupu alebo nesúlad medzi podmienkami pre rôzne produkty v oblasti prístupu viedli k malému rozšíreniu týchto produktov a k sťaženiu podmienok pre alternatívnych prevádzkovateľov v oblasti hospodárskej súťaže.

Prístupy k stanoveniu záväzkov cenovej kontroly pre oblasť veľkoobchodného širokopásmového prístupu sa v členských štátoch výrazne líšia. Niektoré VRO sa spoliehajú na metódy „maloobchodného cenového rozpätia“, pričom iné uplatňujú nákladovú orientáciu. Niektoré VRO nedokázali realizovať záväzky v oblasti nákladovej orientácie, ktoré zaviedli, a spoliehajú sa na iné metódy, ako napr. referenčné porovnávanie (napr. Portugalsko, Poľsko).

VRO takisto čelia veľkému problému v oblasti regulačného prístupu k balíkovým ponukám, aby zaručili konkurencieschopnosť prevádzkovateľov.

Problematika prístupu k sieťam novej generácie (NGA) je aj naďalej regulačným problémom. Zatiaľ čo mnohé VRO začali uvažovať o možnosti regulácie NGA a prijali príslušné

opatrenia, niektoré ďalšie VRO sa nachádzajú len na začiatku rozhovorov. V dôsledku toho vzniká neistota pre prevádzkovateľov, ako aj nesúlad medzi členskými štátmi.

Niektoré VRO zrušili záväzky zavedené na trhu veľkoobchodného širokopásmového prístupu tým, že určili rôzne geografické trhy (Spojené kráľovstvo a Portugalsko).

Mobilné služby

Pokiaľ ide o metódy na výpočet terminačných poplatkov v mobilných sieťach (MTR), stále sa uplatňujú rozdielne prístupy. V niektorých členských krajinách sa cenová regulácia neuplatňuje vôbec, pričom v takýchto prípadoch sa MTR stanovujú na komerčnom základe (napr. Slovensko). Rozdiely v rámci EÚ pretrvávajú aj v prípade určenia symetrických alebo asymetrických MTR. Dôsledkom týchto nejednotných postupov sú, ako už bolo uvedené, značné rozdiely medzi jednotlivými krajinami v oblasti MTR.

Pevné hlasové služby

Pokiaľ ide o trhy pre ukončenie hovorov, členské štáty uplatnili rôzne metodiky nákladového účtovníctva, napr. model LRIC alebo historické náklady.

Mnohé VRO zrušili reguláciu na maloobchodných trhoch hovorov (napr. Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Česká republika, Írsko, Holandsko).

Počas konzultačného postupu na úrovni Spoločenstva Komisia upozornila na postup, pri ktorom, napriek zmene definície trhu s cieľom zohľadniť obavy Komisie, opravné prostriedky uplatňované na tomto trhu, kde má Komisia obmedzenejšie právomoci, priniesli rovnaké výsledky ako v prípade zachovania definície daného trhu. Návrhmi Komisie na reformu regulačného rámca EÚ by sa zabránilo vzniku takejto situácie tým, že by jej umožnili konať aj v prípade hrozby, že opravné prostriedky navrhované vnútroštátnym regulačným orgánom by mohli brániť účinnému fungovaniu jednotného trhu.

Správa frekvenčného spektra

- Rozhodnutia Komisie týkajúce sa harmonizácie rádiového frekvenčného spektra, ktoré boli prijaté až do roku 2007, sa vo všeobecnosti realizovali vo väčšine členských štátov, okrem rozhodnutia o harmonizovanej dostupnosti informácií týkajúcich sa využívania frekvenčného spektra v Spoločenstve. Niektoré členské štáty medzitým prijali opatrenia na zavedenie trhových prístupov do svojich postupov správy frekvenčného spektra (napr. Dánsko, Grécko, Holandsko a Portugalsko).
- V novembri 2008 Komisia navrhla aktualizáciu a zjednodušenie smernice o GSM s cieľom umožniť zavedenie nových mobilných služieb, počnúc službami UMTS, v pásme 900 MHz. Niekoľko členských štátov prijalo konkrétne regulačné opatrenia s cieľom umožniť využívanie frekvenčných pásiem 900 MHz a 1800 MHz pre služby, ktorú sú založené na iných technológiách ako GSM.

Európsky parlament a Rada prijali na úrovni EÚ rozhodnutie¹³ o výbere a povolení systémov zabezpečujúcich mobilné satelitné služby (MSS) s cieľom vytvoriť jednotný trh pre celoeurópske mobilné satelitné služby.

Zdá sa, že na zabezpečenie účinnej realizácie rozhodnutí Komisie o harmonizácii frekvenčného spektra je nevyhnutné vynaložiť väčšie úsilie.

Digitálna dividenda

¹³ Č. 626/2008 ES.

Zatiaľ čo niektoré členské štáty (napr. Fínsko, Francúzsko, Spojené kráľovstvo) využili príležitosť, ktorú ponúka digitálna dividenda, a umožnili zavedenie inovatívnych služieb, niektoré ďalšie štáty plánujú zachovať celú digitálnu dividendu alebo jej väčšiu časť pre vysielacie aplikácie. Niektoré členské štáty ešte v tejto súvislosti neprijali žiadne rozhodnutie. Komisia v roku 2009 pripraví požadované opatrenia na rezervovanie a koordináciu týchto pásiem na úrovni EÚ.

4. ZÁUJEM SPOTREBITEĽOV

Transparentnosť sadziieb

Zabezpečenie transparentných sadziieb a aktuálnych informácií o štandardných podmienkach je jedným zo základných kameňov opatrení na ochranu spotrebiteľa zakotvených v smernici o univerzálnej službe.

Napriek tomu, že je potrebná intenzívnejšia činnosť, niektoré členské štáty uznali v tejto súvislosti potrebu opatrení na zvýšenie transparentnosti sadziieb. V mnohých členských štátoch boli vyvinuté rôzne webové nástroje na porovnanie cien. Tam, kde sú takéto nástroje k dispozícii, existuje zjavný trend smerom k rozširovaniu ich rozsahu tak, aby pokrývali dodatočné platformy, ako aj balíkové ponuky.

Zdá sa, že transparentnosť informácií týkajúcich sa širokopásmových rýchlostí a zachovanie kvality širokopásmových služieb sú zdrojom narastajúcich obáv spotrebiteľov.

Niekoľko členských štátov prijalo opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli pre spotrebiteľov zaručené aspoň stanovené širokopásmové rýchlosti. V kódexoch správnej praxe, dobrovoľných dohodách s odvetvím a v rôznych opatreniach týkajúcich sa kvality služby zavedených v Maďarsku, Grécku, Lotyšsku, Francúzsku a Španielsku sú ustanovené jasné požiadavky týkajúce sa širokopásmových rýchlostí.

Niekoľko členských štátov takisto zaviedlo opatrenia na posilnenie transparentnosti služieb s pridanou hodnotou a ostatných služieb využívajúcich negeografické čísla, v prípade ktorých je nedostatok informácií o cenách často dôvodom obáv.

Univerzálna služba

V nadväznosti na pravidelnú revíziu rozsahu univerzálnej služby Komisia v roku 2008 vydala v tejto súvislosti oznámenie, čím iniciovala diskusiu na úrovni EÚ o budúcnosti univerzálnej služby s osobitným odkazom na širokopásmové služby.

Niekoľko členských štátov obmedzilo rozsah súčasných záväzkov poskytovania univerzálnej služby, pretože niektoré prvky univerzálnej služby trh zabezpečuje bez toho, aby bolo potrebné určiť akýkoľvek osobitný podnik(y) (napr. Česká republika, Dánsko, Maďarsko, Lotyšsko).

V júni 2008 Európsky súdny dvor vydal dôležité rozhodnutie týkajúce sa Francúzska, v ktorom kritizoval vnútroštátny predpis, podľa ktorého bolo možné určiť len tie podniky, ktoré dokázali zabezpečiť univerzálnu službu na celom vnútroštátnom území. Podľa Súdneho dvora majú členské štáty povinnosť zabezpečiť poskytovanie univerzálnej služby nákladovo efektívnym spôsobom, pričom by sa dodržiavali zásady objektivity, nediskriminácie a minimálneho narušenia trhu.

Zdá sa, že pre mnohé členské štáty bolo ťažké vytvoriť komplexné zoznamy účastníkov a informácie o telefónnych číslach vrátane pevných a mobilných účastníkov, ktorí súhlasili s uvedením svojich údajov v týchto zoznamoch. V tejto súvislosti začala Komisia celkovo 11 konaní o porušení, z ktorých všetky boli ukončené, keďže tieto služby sa sprístupnili.

Výnimkou je prípad týkajúci sa Portugalska, ktorý sa stále rieši na ESD. Komplexné zoznamy účastníkov a informácie o telefónnych číslach však stále nie sú dostupné v Bulharsku a Rumunsku.

Poskytovatelia služieb vyjadrili obavy v súvislosti so sadzbami, ktoré uplatňujú prevádzkovatelia mobilných sietí v prípade hovorov súvisiacich s informáciami o telefónnych číslach.

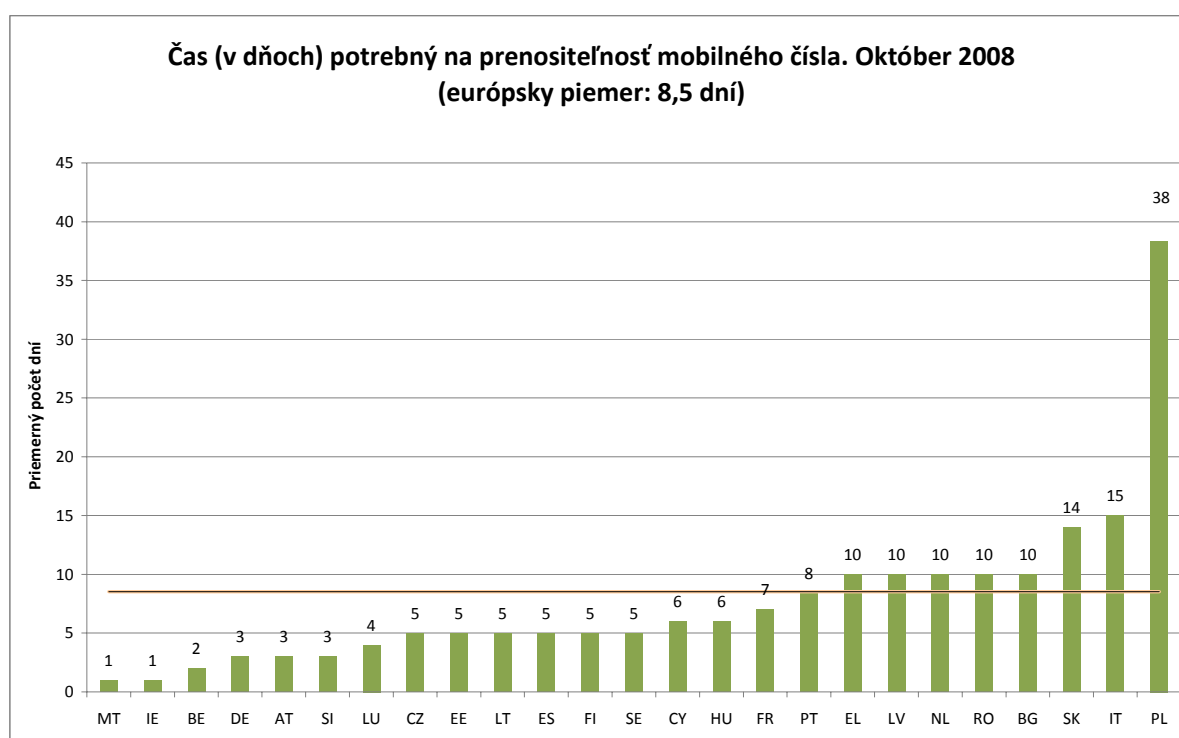
Prenositel'nosť čísla

Prenositel'nosť čísla je v súčasnosti dostupná pre používateľov pevných a mobilných sietí vo všetkých členských štátoch okrem Bulharska (čísla pevnej telefónnej linky), ktoré dostalo výnimku do januára 2009 v rámci dohody o pristúpení.

Počet prenesených mobilných čísel sa počas uplynulého roku zvýšil (14,1 milióna viac v roku 2008)¹⁴. Od jeho zavedenia 60,2 milióna zmluvných klientov (10,3 % mobilných čísel) prenieslo svoje číslo do októbra 2008 (8,3 % v októbri 2007).

Od zavedenia prenositeľnosti čísla pevnej telefónnej linky si svoje číslo do októbra 2008 prenieslo takmer 26 miliónov zmluvných klientov (nárast 37 % v porovnaní s rokom 2007).

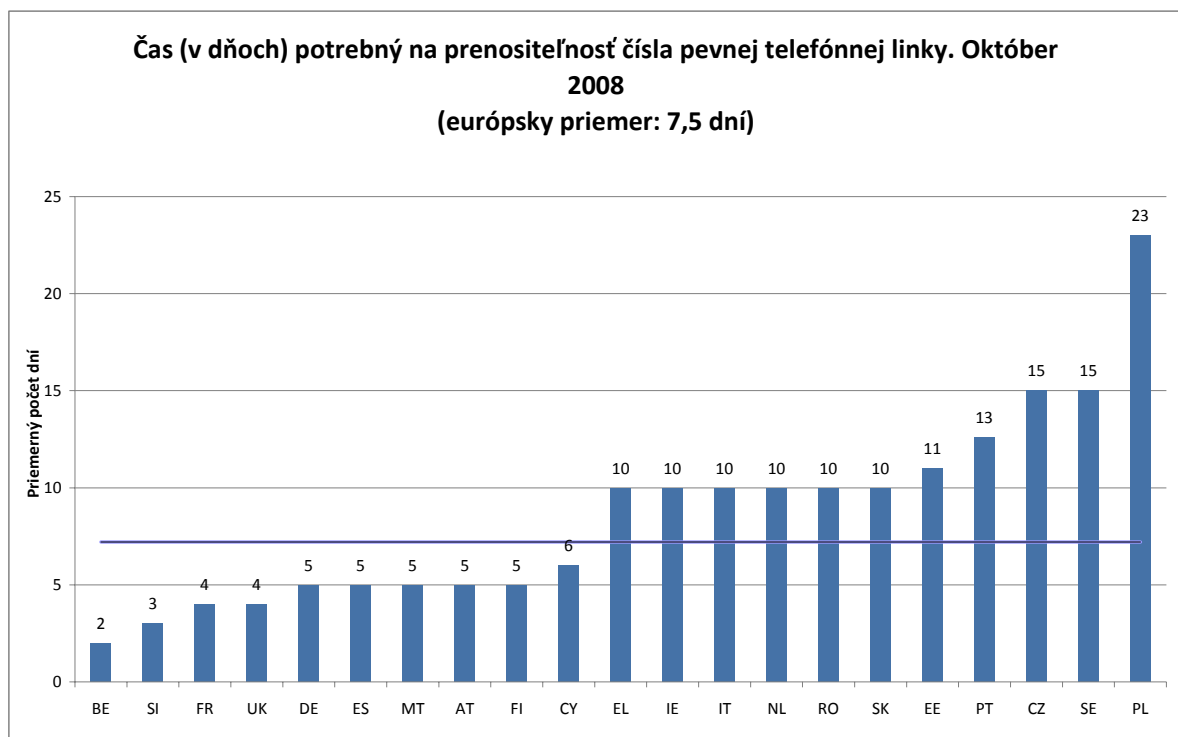
Ceny za prenositeľnosť čísla sa veľmi líšia. Zatiaľ čo v niektorých krajinách sa neuplatňujú žiadne veľkoobchodné ceny, napr. v Estónsku a Španielsku (mobilné siete) a Nemecku (pevné siete), na Slovensku dosahujú tieto poplatky výšku 49 eur za prenositeľnosť čísla pevnej telefónnej linky a na Malte 45 eur za prenositeľnosť mobilného čísla.



Časový aspekt je veľmi dôležitý. V októbri 2008 bol v Európe priemerný čas potrebný na prenesenie mobilného čísla 8,5 dní a v prípade prenositeľnosti čísla pevnej telefónnej linky to bolo 7,5 dní (7,8 dní v októbri 2007).

Medzi jednotlivými štátmi sú veľké rozdiely v tom, aký čas je potrebný na prenositeľnosť čísla, čo nie je možné odôvodniť vnútroštátnymi podmienkami. Je preto k dispozícii významný potenciál na zníženie času potrebného na prenositeľnosť čísla. To je dôvod, prečo Komisia vo svojich návrhoch revízie odporúča dobu na prenositeľnosť čísla v dĺžke jedného dňa. Minimálne šesť členských štátov (Spojené kráľovstvo, Portugalsko, Španielsko, Slovensko, Taliansko, Poľsko) navrhlo skrátenie času potrebného na prenos čísel na jeden až päť dní.

¹⁴ Údaje pre Spojené kráľovstvo nie sú dostupné.



(Údaje z Dánska a Luxemburska nie sú dostupné)

Európske núdzové číslo 112

V súčasnosti je možné zavolať na jednotné európske núdzové číslo 112 a kdekoľvek v Európskej únii bezplatne kontaktovať záchranné služby z pevných a mobilných telefónnych liniek. Stále však existujú oblasti, v ktorých je potrebné dosiahnuť zlepšenie, napr. poskytovanie informácie o polohe volajúceho pri telefonátoch na číslo 112 z mobilných telefónov, spracovanie núdzových telefonátov a osveta.

Konanie o porušení právnych predpisov proti Bulharsku pre nedostupnosť čísla 112 bolo uzavreté začiatkom roku 2009. Do januára 2009 sa štyri zo siedmich konaní o porušení právnych predpisov pre nezabezpečenie poskytovania informácií o polohe volajúceho pri telefonátoch na číslo 112 skončili rozsudkami (Holandsko, Slovensko, Litva a Taliansko). Rozhodnutiu Súdneho dvora doteraz vyhovel iba Slovensko. Komisia okrem toho začala konanie o porušení právnych predpisov proti Taliansku pre nezabezpečenie toho, aby spracovanie a reagovanie na telefonáty na číslo 112 bolo rovnako účinné ako v prípade telefonátov na iné vnútroštátne núdzové čísla.

V júni 2008 Komisia spustila webovú stránku¹⁵ venovanú číslu 112, na ktorej sa nachádzajú informácie vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Ako ďalší krok snahy o zviditeľnenie čísla 112 bol 11. február vyhlásený za „Európsky deň núdzového čísla 112“ a Komisia bude aj naďalej propagovať núdzové číslo 112 a šíriť informácie o osvedčených postupoch medzi členskými štátmi.

Ochrana súkromia v oblasti elektronických komunikácií (ePrivacy)

¹⁵ <http://ec.europa.eu/112>

Napriek iniciatívam medzinárodnej spolupráce v oblasti presadzovania je dosahovanie skutočnej dôvery a bezpečnosti v elektronických komunikáciách aj naďalej problémom, predovšetkým pokiaľ ide o internet, ako sa ukázalo v prípade niekoľkých bezpečnostných narušení alebo kontroverzných internetových marketingových stratégií v členských štátoch (napr. Nemecko, Spojené kráľovstvo, Malta).

5. ZÁVERY

V roku 2008 pokračoval rast telekomunikačného odvetvia, ktoré v súčasnej ťažkej ekonomickej situácii vykazuje dobrú odolnosť. Napriek tomu, že sa stav hospodárskej súťaže zlepšuje a zavádzajú sa nové technológie, stále existujú nedostatky v oblasti konzistentnosti regulačných prístupov k odstráneniu pretrvávajúcich problémov a k zavádzaniu technológií optických vlákien.

V stále zložitejšom prostredí je nevyhnutné zabezpečiť účinnú realizáciu a jednotné regulačné prístupy, ktoré sú kľúčovými cieľmi reformy regulačného rámca, ktorú Komisia spustila v novembri 2007. Revíziu je nevyhnutné ukončiť čo najskôr, aby sa dosiahol pokrok v rámci dobudovania jednotného trhu, vytvorila právna istota pre subjekty na trhu a zabezpečili väčšie výhody pre spotrebiteľa.